

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

20-21 ЛЮТОГО 2025 РОКУ

м. Запоріжжя

СЕКЦІЯ 1. ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПРОЕКТ ХХІ СТ.: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

<i>Утюж І.Г.</i> ВІД БІОЕТИКИ ДО ФІЛОСОФІЇ МЕДИЦИНИ	9
<i>Моргунцова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.</i> РОЛЬ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧА У ФУНКЦІОНУВАННІ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	11
<i>Абашиник В.О.</i> ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ У ШВЕЙЦАРІЇ: ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ	12
<i>Андрюкайтене Р., Метеленко Н.Г., Воронкова В.Г.</i> ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЦИФРОВОЇ МЕДИЦИНИ ПІД ВПЛИВОМ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	15
<i>Воронкова В.Г., Нікітенко В.О.</i> ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ МЕДИЦИНИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	17
<i>Голубович І.В., Білогрива Д.В.</i> ОДЕСЬКІ РОКИ ІЛІІ МЕЧНИКОВА: НА ШЛЯХУ ДО ВЧЕННЯ ПРО ОРТОБІОЗ (ДО ЮВІЛЕЮ НОБЕЛІВСЬКОГО ЛАУРЕАТА УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ)	21
<i>Добридень О.В., Колдунов Я.В., Лівенко А.І.</i> КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА МІСІЯ ЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	23
<i>Козловець М.А.</i> ДЕСТРУКТУРОВАНА СУБ'ЄКТИВНІСТЬ В УМОВАХ ТРАНЗИТИВНОСТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	24
<i>Коноваленко О.С.</i> ЕКСПОНЕНЦІЙНЕ МИСЛЕННЯ В МЕДИЦИНІ: ЯК ІНОВАЦІЇ ЗМІНЮЮТЬ НАШЕ УЯВЛЕННЯ ПРО ЗДОРОВ'Я	27
<i>Недельська С.М., Бессікало Т.Г., Лямцева О.В.</i> АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНІСТЬ ЯК ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ: ФІЛОСОФІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В МЕДИЦИНІ	28
<i>Олексенко Р.І., Гарбар Г.А.</i> ФІЛОСОФІЯ ЦИФРОВОЇ МЕДИЦИНИ ЯК НАУКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕДИЧНУ СФЕРУ ТА ЇЇ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЮ	30
<i>Пустовіт С.В.</i> ПРОБЛЕМИ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	32
<i>Хіміч С.Д., Ольхомяк О.О., Фуніков А.В., Превар А.П.</i> СКЛАДНОЩІ ПІДГОТОВКИ ХІРУРГІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	35
<i>Хоменчук М.О.</i> ЛЮДИНОВИМІРНИЙ СМИСЛ СУЧАСНОЇ ФАРМАЦІЇ: ЧИ МОЖЕ РОЗВИТОК ЛІКІВ ЗАЛИШИТИ ПАЦІЄНТІВ ЗА БОРТОМ?	37
<i>Цимбал А.Ю., Кузнецов П.П.</i> ФІЛОСОФІЯ МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ: ПРИНЦИПИ КОМУНІКАЦІЇ З РОДИНАМИ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ	38
<i>Череп А.В., Воронкова В.Г., Череп О.Г.</i> ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЦИФРОВУ МЕДИЦИНУ: ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	39

СЕКЦІЯ 2. ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ

<i>Vasylenko H.V.</i> THE USE OF PROBLEM-BASED LEARNING (PBL) IN PATHOPHYSIOLOGY EDUCATION AS A THEORETICAL FRAMEWORK FOR CULTIVATING CLINICAL THINKING	42
<i>Vizir V.A., Demidenko O.V., Sodomov A.S., Prykhodko I.B.</i> EXPLORING COLLABORATIVE OPPORTUNITIES WITH CHATGPT AI IN TEACHING CLINICAL SUBJECTS FOR UNDERGRADUATE AND POSTGRADUATE MEDICAL EDUCATION	46

**СЕКЦІЯ 1. ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ –
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПРОЕКТ ХХІ СТ.:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ**

ВІД БІОЕТИКИ ДО ФІЛОСОФІЇ МЕДИЦИНИ

*Утюж Ірина Геннадіївна, д.філос.н., професор,
завідувач кафедри суспільних дисциплін,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Шановні колеги, гості та учасники конференції!

Щиро вітаємо вас на нашій конференції, присвяченій темі, яка набуває все більшого значення у сучасному світі, – «СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ».

У сучасному світі медицина вже давно перестала бути лише прикладною наукою, яка займається діагностикою, лікуванням і профілактикою захворювань. Вона перетворилася на комплексну дисципліну, яка стикається з безліччю етичних, соціальних і філософських питань. Від біоетики, що вивчає моральні аспекти медичної діяльності, до філософії медицини, яка досліджує її фундаментальні основи, цей перехід є надзвичайно важливим для розуміння як ролі медицини в суспільстві, так і її майбутнього розвитку.

Медицина – це не лише наука, а й мистецтво турботи про людину. За кожним медичним рішенням стоять не лише знання та технології, але й моральні дилеми, соціальні виклики та питання професійної відповідальності. Усе це вимагає від медичних працівників високого рівня не лише професіоналізму, але й етичної свідомості.

Наша конференція об'єднала спеціалістів із різних сфер – лікарів, науковців, етиків, юристів і соціологів. Разом ми спробуємо знайти відповіді на запитання:

- Як забезпечити баланс між технологічним прогресом і гуманістичними цінностями?
- Як розв'язувати моральні дилеми, що виникають у практиці сучасної медицини?
- Яким чином підтримувати довіру між лікарем і пацієнтом в епоху швидких змін?

Сьогодні ми обговоримо багато важливих питань, які презентують нове бачення біоетики, як морального фундаменту медицини, і питання філософії медицини, як пошук смислу майбутнього медицини.

Біоетика як наукова дисципліна виникла у другій половині ХХ століття у відповідь на виклики, пов'язані з розвитком біотехнологій, трансплантології, генетики та реанімаційної медицини. Проблеми, пов'язані з абортами, евтаназією, клонуванням чи експериментами на людях, вимагали розробки нових підходів до розв'язання моральних дилем. Біоетика намагається знайти баланс між технологічним прогресом і етичними принципами, такими як повага до людського життя, автономія пацієнта, справедливість і гуманність.

Важливим внеском біоетики є її здатність ставити під сумнів моральність медичних рішень і практик.

Саме тому наша конференція стане майданчиком для обговорення таких важливих питань, як етичність використання генетичних маніпуляцій для покращення фізичних чи інтелектуальних здібностей людини. Ці теми не лише знаходяться на межі науки та моралі, але й викликають жваві дискусії, що потребують глибокого аналізу та відкритого діалогу, який пропонує на нашій конференції Доктор Оліве Фіні із університету м. Тюбінген (Німеччина) (Feeney O., Researcher in Ethics and Governance of Genome Editing, Institute of Ethics and History of Medicine, University of Tübingen, Germany), презентуючи доповідь «Інвалідність, відбір і редагування геному: переосмислення (не)ідентичності – вплив на дебати» (Disability, Selection & Genome Editing: Rethinking (non) identity - affecting debates).

В рамках нашої конференції будуть розглянуті питання справедливого розподілу обмежених медичних ресурсів і підготовки медичних кадрів в умовах сучасної України, що вимагають не лише практичних рішень, а й переосмислення етичних засад медицини. Саме

на цьому ґрунті виникає необхідність формування нових біоетичних теорій, які здатні врахувати як соціальні реалії, так і моральні принципи у сфері охорони здоров'я.

Прикладом формування нової біоетичної теорії як «Біоцентрична та екоцентрична етика» можуть слугувати пошуки українських науковців *Ковальова Олексія*, який презентує доповідь «Пріоритети боротьби з раком в Україні під час та після війни» (Ковальов О.О., професор, завідувач кафедри онкології та онкохірургії Запорізький державний медико-фармацевтичний університет), *Турос Олени* «Медичні аспекти регулювання якості повітря у м. Запоріжжі. (Турос О.І., професор, заступниця директора з наукової роботи ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМНУ») та багато інших наших колег, які своєю науковою роботою і презентованою тематикою, створюють простір філософії медицини, як простору нових сенсів розвитку майбутнього медицини.

Філософія медицини займається аналізом фундаментальних питань, які стоять за практикою та теорією медицини. Вона розглядає не тільки те, як лікувати, але й чому ми лікуємо, що означає бути здоровим, а що – хворим. Одним із ключових понять філософії медицини є природа хвороби. Хвороба не завжди є просто фізіологічним відхиленням; вона може мати соціальні, психологічні та навіть екзистенційні аспекти.

І тому, в рамках нашої конференції презентовані цікаві і глибокі теми, які, розкривають питання сучасної медицини, що часто стикається з хронічними захворюваннями, які неможливо повністювилікувати, але можна управляти їхніми симптомами. У цьому контексті виникає питання: чи є здоров'я лише відсутністю хвороби, чи це більш широкий стан благополуччя, що включає фізичний, психічний і соціальний аспекти? Це питання не тільки практичне, але й філософське, оскільки воно змушує нас переглянути наші уявлення про те, що таке здоров'я. І тому філософія ментального здоров'я, медичної профілактики, стає провідним трендом розвитку сучасної парадигми медицини «5Р»: де персоніфікована, превентивна, партисипативна, профілактична медицина доповнюється ще однією характеристикою, це – позитивність.

Позитивна медицина з'являється у відповідь на необхідність розширення традиційного підходу до охорони здоров'я, що здебільшого фокусується на лікуванні хвороб і зниженні ризиків. Вона спрямована на створення умов для повного фізичного, психічного та соціального благополуччя людини.

Основними принципами позитивної медицини ми можемо назвати:

1. Профілактика замість лікування. Позитивна медицина приділяє особливу увагу профілактиці захворювань, сприяючи здоровому способу життя та підвищенню обізнаності пацієнтів про фактори, що впливають на їхнє здоров'я.
2. Фокус на благополуччі. Здоров'я визначається не тільки як відсутність хвороби, але й як стан гармонії між тілом, розумом і соціальним середовищем. Позитивна медицина націлена на підтримку цієї гармонії.
3. Індивідуалізований підхід. Кожна людина унікальна, тому позитивна медицина враховує індивідуальні потреби, генетичні особливості, спосіб життя і соціальні умови пацієнта.
4. Соціальна відповідальність. Позитивна медицина визнає важливість соціального середовища для здоров'я. Вона спрямована на подолання нерівності в доступі до медичних послуг і створення сприятливих умов для всіх.

Отже, в рамках нашої конференції в широкому колі представлена тематика, що формує позитивну медицину сучасності, яка дозволяє перейти від реактивного до проактивного підходу в охороні здоров'я. Вона сприяє не лише збільшенню тривалості життя, а й підвищенню його якості. Її ключове завдання – допомогти людям розкрити свій потенціал і жити повноцінним, здоровим життям.

Запропоновані теми конференції відкривають нові горизонти для медицини майбутнього, акцентуючи увагу на турботі, профілактиці та особистісному розвитку кожної людини.

Хоча біоетика та філософія медицини є різними дисциплінами, вони мають багато точок перетину. Біоетика часто розглядає практичні етичні питання, які виникають у медицині, але для їхнього вирішення потрібне глибше філософське осмислення. Наприклад, запровадження нових біоетичних теорій турботи, постгуманізму, етики відповідальності, не можуть бути вирішені без філософського аналізу понять життя, смерті та автономії особистості, розуміння гідності і поваги до людини.

Так само філософія медицини часто звертається до біоетики, щоб зрозуміти, як філософські принципи можуть бути застосовані до конкретних медичних ситуацій. Наприклад, концепція справедливості у філософії знаходить своє практичне відображення у біоетиці через обговорення доступності медичних послуг для різних верств населення.

Зі швидким розвитком медичних технологій і змін у суспільстві питання, які розглядають біоетика та філософія медицини, стають дедалі складнішими. Чи повинна медицина прагнути до покращення людських можливостей або обмежуватися лікуванням хвороб? Як штучний інтелект і роботизація змінять стосунки між лікарем і пацієнтом? І чи є морально прийнятним використання новітніх технологій, таких як CRISPR, для зміни генетичного коду людини?

Відповіді на ці питання і породжують шлях «Від біоетики до філософії медицини», який дозволяє глибше зрозуміти не лише медичну практику, але й людське життя в цілому. Біоетика дає нам інструменти для вирішення моральних дилем, а філософія медицини допомагає побачити ширший контекст, у якому існує медицина. Разом вони формують основу для гуманної, етичної та ефективної медицини, яка служить на благо кожної людини і суспільства загалом.

РОЛЬ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧА У ФУНКЦІОНУВАННІ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

*Моргунцова Світлана Андріївна, проректор з науково-педагогічної, навчальної
роботи та якості освіти, кандидат біологічних наук, доцент;
Школова Олена Петрівна, керівник навчального відділу,
Дмитрієв Вадим Сергійович, керівник Центру дистанційної освіти і телемедицини
та якості освіти, кандидат технічних наук;
Ганошенко Юрій Анатолійович, керівник навчально-методичного відділу,
кандидат філологічних наук, доцент,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Криза традиційних патернів безумовної довіри населення до медичного та фармацевтичного працівника в сучасному суспільстві, пошук альтернативних шляхів лікування у плюралістичних потоках інформаційного простору, некритичне засвоєння специфічного образу медика з маскультурної квазіреальності багато в чому визначають проблеми наукового осмислення ціннісної картини підготовки працівника сфери охорони здоров'я, компетентності якого відповідали би мінливій метамодерній соціальній реальності. У сфері соціальної взаємодії по-новому актуалізуються не лише суто фахові компетентності, але й ціла низка софт-скілз, специфічних загальних внутрішніх можливостей, що дадуть змогу швидше адаптуватися до змінного соціального середовища. Софт-скілз, зокрема, виявляють здатність до успішного налагодження міжособистісного контакту, результативної комунікативної взаємодії, яка й сформує ті канали, що дадуть змогу успішно транслювати власне професійні знання без ризику їх неприйняття чи спотворення. При цьому залучається цілий комплекс різноманітних компетентностей психологічних (емпатичність, емоційний інтелект, реакція на поведінкові зміни, діагностика типологічних характеристик особистості), педагогічних (вміння мотивувати, структурувати інформацію, спрямовувати засвоєння пацієнтом нового досвіду, вміння організовувати командну роботу), мовно-комунікативних (володіння тональністю й силою голосу, правильне логічне наголошення,